

Aydınır ki, her bir Milli edabiyat, o cümləden Azərbaycan edabiyatı obas etibarla doğma ana dildində yaranır. Amma müxtəlif dövrdərde və müxtəlif sebəblərdən başqa dillerde yaxın şairləri, yazıçıları edabiyatımızdan çıxarılmış edənləştilər. Nizami, Xaqani, Məhəsəti və XII əsrin bütün başqa Azərbaycan şairləri, sonrakı dillərdə yaxın şairləri, şairlərimiz, yalnız fars dilində yazılardı. İndi onlar edabiyatı tərkim dildən ayrılmışdır.

Bu cəhədən on böyük nümunə dahi Azərbaycan şairi Nizami Gançevir. Gəncədə doğulmuş, ömrü boyu burda yaşamış və burda dəfn olmuş Azərbaycan türk Nizamının Azərbaycan şairi olmuş, bəzi şairlərinin türkəndən cənubda, özü de fərdiyyətindən yaxın şair. Hər kəs fərqli fikir söyləyə bilər

"Şahname" sında qələmə alınır. Ni-

zaminin

qəhrəmanları İran (fars) Sənəd padşahının Xosrov, Bəhram, Makedoniyalı Iskenderdir. Ona deyil, Nizamini günahlandırmış ki, qəhrəmanın türkəndən cənubda millətlərin nümayəndələri, adəmi təcavüz etmişdir.

Şəhərinə qədər Nizamini günahlandırmışdır.

Yaxud başqa bir misal. Məlum olduğunu kimi, Nəsimi de, Füzuli da

əsərlərinin üç dildə - türkə, ərəbcə

və farsca yazılardır. Deməli, bə

mtəntiqələrə eyni dildə yazanda arəb,

farsca yazanda fars, Azərbaycan

türkincəsində yazanda Azərbaycan

şairləri olur?

M.F.Axundov komedyalınlardan Azərbaycan dilində yazır. "Şərq poeması" nü farsca, bəzəi yazılarda rusca. Ona necə müəyyənləşdirək - komedyalınlarda Azərbaycan dramaturqudur, poeməndən fars şairi, başqa yazınlardan rəs yazuşdır?

Müsəvir dövrə rusca yazan Çingiz Atymotovi yaxud Olaus Süleymenov misal çakərken, yəne de "onları" asərlərinin huru miliidir" - deyir. Ancaq nümunə kimi, müsəvir dövrün böyük yazuşları, bütün türk dünyasının itikanı olan Çingiz Atymotovi dənildən yaxşıdır.

Nizami Gonzavini misal çəkənə deyir ki, o, farsca yaza da əsərlərinin huru türk ruhundur. Döyüdürücü, Nizamini asərlərinə xeyli türk sözləri, farsçaya çevrilmiş zərb-masallarını var; müəyyən dərcədə bəzi türk mil və əfsənlə-

riyadılar.

Hər kəs ferqli fikir söyleyə bilər.

Faiq KAZIMOV

Yeni nəşrlər

Əfzal, Tərk, Münsi, Qarani, Salehi, Qazlı, Feyzi, Məsihi, Kəşfi, Kəmi, Mardumi, Ricai, Niyyazi, Ərşə

texellüsüşlülər şairlərinin nümunələri verilmişdir.

Kitabın beşinci məcməsi səltənət sütunu on türkən və iranlıların

böyük ovladlarının həsl olunmuşdur.

Burada bir sənəxar və bay-

haqqında bilgiler verilmiş və

Qəsəmi, Sadig Şüsteri və s. toxel-

lus şairlərinin şairlərinin nümunə-

lərin təqdim olunmuşdur.

Altıncı məcmə peyğəmbər nes-

lindən on şairin haqqında və

burada onların Sənə, Vəki, Şəki,

Razi, Hazır, Əlavı, Keşkəni, Və-

həli, Karandu, Kəçi, Qurbə, Nəcefi,

Bəqəli, Munha, Cəzmi, Bəzmi,

Yəzdi, Sadig, Mehəy, Durdı, Füzi-

nı, Fərişt, Nəcidi, Quds kimi nüma-

yandalarının şairləri və haqqında

malumat verilmişdir.

Yedinci məcmə təməl, tərəfə-

naslı və təmələnən təmələnən təmələ-

